

דברי הכפר

שיבולת בשדה
כורעה ברוח
מעומס גרעינים כי רב.
ובמרחב הרים
יום כבר יפוח
השמש כתם וזהב.

פרי גני הנה הבאתי,
מלוא הטנא רב פאר.
ביכורים פה העליתי,
וראשי עטרתי זר.
ל, ל, ל...

הבו הניפו
נירו לכם ניר
חג לקמה,
עת ראשית קציר.
קיצרו, שילחו מגל
עת ראשית הקציר.

חג שבועות שמח!

גיליון מס' 2570 כ"ז אייר תשע"ט * 1 ביוני 2019
כפר הנשיא * עלון פנימי

עורכת: שושנה שרקי sachlav@outlook.com

"חלוץ הוא אדם שראשו גבוה

בשמיים ורגליו נטועות עמוק באדמה"

בכפר הנשיא יש קומונה של אירגון הנוער של השומר החדש.
7 שנת שירותנקים (הש"שינים): עדו, יובל, עמית, איתמר, מיכאל,
איתן ותומר.

במשך השבוע הם עובדים בחינוך הבלתי פורמאלי בקיבוץ, ומפעילים חווה
מאוד גדולה ויפה ביחד עם הילדים והנוער שלנו.

את היבול שגדל בחווה (גידול אורגני) הם מוכרים לקהילה וכל ההכנסות הולכות לטובת הפעילות עם הילדים.

כרגע הם עובדים על פרויקט גדול מאוד שנקרא 'הבית של עופרה'. בית שבנוי מסנדות ומיועד להיות מתחם פעילות קרוב לחווה. פעילות הש"שינים היא 11 חודשים מספטמבר עד יולי. בנוסף הש"שינים שומרים על חוות הלולים של הקיבוץ. מעבירים פעילויות לנוער וילדים עם הרבה ערך מוסף.

הדס ויסבקר ראש חווה. המלווה קומונה

השומר החדש הינה תנועה חברתית חינוכית וציונית שהוקמה בשנת 2007 על ידי קבוצת מתנדבים אוהבי הארץ, בכדי לשמור על אדמות המדינה תוך סיוע והעצמת החקלאים וגורמי האכיפה,

חשוב! חשוב! חשוב !

אנשים יקרים !

בשבוע הראשון של יוני נקיים חוגי בית בנושא הצמיחה הדמוגרפית , זו ההזדמנות לכל אחד ואחד מכם להיות שותף ולהשפיע איך ? לאן? ועם מי נצעד לקראת העתיד המשותף .

מי ? יהיו הנקלטים שנרצה לראות איתנו ובאילו תנאים נרצה לקבלם.

כל אחד ואחד יקבל הזמנה אישית לקבוצה אליה שובץ בתיבת הדואר .

מה שנישאר לכם זה לעשות להגיע ולהשפיע !

קבוצה	מנחה	יום	שעה	מיקום
1	דליה זלצברג	א	20:00	02/6
2	דודו פלמה	ב'	20:00	03/6
3	נועה מעיין	ג'	20:00	04/6
4	מיכי קורן	ד'	20:00	05/6
5	רותי גדליזון	ד'	20:00	05/6
6	מעין פלמה	ה'	20:00	06/6
7	גל סהר	ה'	20:00	06/6
8	מיכי קורן	ב'	20:00	10/6
9	דודו פלמה			חברי המפגש במפגש

בפתק שקיבלת בת.ד. נא לשים לב רק לתאריך

במידה ולא מתאים לך התאריך או המנחה ניתן יהיה לזוז או להחליף

ב-SMS לדליה לפלאפון 050-7437431

- העיקר תגיעו! שלא תפספסו. תהיו שותפים .

במידה ולא הגיעה אליך הזמנה סימן שהייתה פה תקלה טכנית נא קבל/י את התנצלותי ובחר לך קבוצה ופשוט תגיעו.

בברכה

דליה זלצברג מנהלת צמיחה דמוגרפית

ביחד שומרים על הבית

סולידריות / עזרה הדדית / פנייה, בקשה

לכל בית כפר הנשיא,

בתקופה שבה שגדלו ילדינו, חשבנו שכדי להכין אותם לעתיד ולבטח אותם בפני כל מה שהגורל יביא, כל מה שמוטל עלינו הוא לספק להם קורת גג, אוכל שישביע אותם, בגדים לפי הצורך, חמש עשרה שנות חינוך פורמאלי ומשפחה אוהבת ודואגת. וכך זה היה ברוב המקרים. ואם וכאשר חס וחלילה, היה קורה הבלתי צפוי והבלתי רצוי, הרי אנו כקיבוץ וכחברה תומכת היינו יכולים להיות שם ולהציע עזרה ותמיכה.

וברוב המקרים, נוסחא זו פעלה. אך, לפעמים כשפוקד אותנו אסון או נשארם נזקקים למשך תקופה ממושכת. **בגיל חמש עשרה התהפכו חייה של כרמית שוורצמן. אחיה המוכשר והנאהב נהרג במבצע ליטני. אף אביה האהוב אייבי נפטר מלב שבור...** וכך נשארה המשפחה הקרועה של יוספה ז"ל, ליאור וכרמית. עשינו מה שיכולנו כדי לסייע להם בעת הקשה ההיא ואיכשהו, לפי מיטב יכולתם הם המשיכו לנהל את חייהם. יוספה עבדה וסיפקה לילדיה בית חם והם סיימו את לימודיהם ואת מילוי חובותיהם בצבא. ליאור וכרמית התחתנו והקימו משפחות ולמרות הצלקות שנשארו מחוויותיהם הקשות, באומץ לב הם המשיכו במשימה.

שנים רבות כרמית למדה ועבדה בבית סעודי קיבוצי כמרפאה בעיסוק, עד שפרשה מהעבודה כדי לקבל הכשרה כמזכירה רפואית. בעלה, אילן עבד כרכז צוות עבודה בחברת קבלן ביניין בצפת וחייהם היו מאושרים. והנה עוד מכת גורל.

לאחר שסיים אילן פרויקט מסויים ובאופן מיוחד יקר, פשט הקבלן את הרגל ואילן נאלץ לכסות את כל ההוצאות הכספיות שהסתכמו בסכום של כ-180,000 ₪. בין רגע חייהם התהפכו עליהם ונהפכו למאבק בלתי פוסק כדי לטפל בשני בניהם ובעת ובעונה אחת לנסות להחזיר את החוב הענק שנפער להם בבנק.

נכון להיום, נשאר להם חוב של 20,000 ₪ ולנו נראה שכהורים וכחברים שהכרנו את כרמית כל חייה נוכל לתמוך בה ובמשפחתה ולסייע להם לנקות את החוב בבנק ועל ידי כך נאפשר למשפחה להתחיל בחיים חדשים בלי שחוב מכביד עליהם ובני המשפחה יוכלו לעבוד ולכסות את הוצאות קיומם ישירות מהמשכורת בלי להיות תלויים בקצבה הדלה שהבנק מותיר להם.

אנו מציעים שכל מי שקשור לכיתת חרמון, בנות/בנים וגם הורים יתרום סכום כלשהו בין 100 ₪ לבין אלף ₪ כל אחד לפי יכולתו כדי לעזור לכרמית ולמשפחתה להשתקם ולנהל חיי יומיום ללא עננה כבדה מעל ראשיהם.

אפשר להעביר את הכסף ישר לחשבון של כרמית.

כרמית גולדנברג, בנק הפועלים, סניף 714 צפת. מספר חשבון: 517668

בתודה, רג'י, ג'סון, ושמחה.

• בית יונתן המורחב והמחודש

זה בהחלט משהו אחר. 36 דיירים במקום 12, שטח של מאות מ"ר (ופרוזדורים ארוכים) במקום 100 פלוס מינוס שהיה קודם. זה בהחלט משהו אחר. נכון, פחות אינטימי, הרבה דיירים חדשים, אנשי צוות חדשים, אבל מבנה יפה, שטוף אור, מצויד כהלכה, ועדיין נותן את השירות והדאגה לאנשים הנזקקים לו.

אינני מקצוענית בתחום, אני מגיעה לשעה אחת פעם בשבוע, אבל בארבע עשרה השנים שאני עושה זאת למדתי המון על חשיבות המקום, ובעיקר על "רוח כפר הנשיא" שמרחפת מעל המקום.

לאורך השנים ראיתי איך כל דייר חדש, עובר תהליכי הסתגלות למצבו ולמקומו החדש. לאחרונה, עם פתיחת הבית המחודש נכנסו בבת אחת הרבה דיירים חדשים. תקופת הסתגלות לא פשוטה לדיירים רבים, לצוות ולמשפחות, וגם לדיירים שגרים פה כבר שנים. אני מסירה את הכובע בפני הצוות הישן-חדש על התהליך שעברו. אמנם צילה בן רשף שינתה את תפקידה, אך אני מאמינה שאת "רוח כפר הנשיא" היא העבירה לבית החדש.

ורק נשאר לקיים את ההבטחה שקבלנו שהבית ימשיך להיות "בית יונתן" כולל שלט מתאים מעל הכניסה אליו.

• בשביל מה היא הייתה צריכה את כאב הראש הזה?

כשהיא מחניקה את דמעותיה הודיעה תרזה מיי על התפטרותה מתפקיד ראש הממשלה של בריטניה. אינני מצליחה להבין אותה אפילו לרגע. היא זאת אשר התנגדה לברקזיט, לפני משאל העם, נכנסה לתפקיד ראש הממשלה עם התפטרותו של קמרון (אלף חכמים לא יצליחו להוציא מהבאר אבן שהשליך טיפש אחד), והיא הקדישה כל יום מהשנתיים האחרונות במאבק ליישם את ההחלטה שהיא התנגדה לה מלכתחילה. מה היא חשבה באמת? שהיא תצליח לכופף את האירופאים לתת לה הסכם שהוא בבחינת "ללכת עם ולהרגיש בלי" או להיפך? מה היא באמת חשבה?

העם הבריטי נפל על הראש, ותרזה מיי חטפה את כאב הראש כתוצאה מהנפילה הזאת. ואני, הקטנה במושבה הבריטית האחרונה על פני הגלובוס, פשוט לא מצליחה להבין.

• דגלים

לפני שבוע כתבתי על נושא הדגלים, מתי תולים ומתי מורידים. הדבר המבזה ביותר לגבי הדגל הוא שיתנפנף כשהוא בלוי וקרוע, וזה מתחיל לקרות לדגלים בכפר הנשיא לאורך השדרה ליד השער. מי יכול להציל אותנו מהביזוי הזה?

• ולא כתבתי אף מילה על הממשלה, הכנסת והבחירות

הרגע האחרון לשלוח את הפינה שלי אל העורכת מגיע. עכשיו יום רביעי בערב, ובעוד כמה דקות אלחץ על המקש האומר "שלח". ואם אנסה להתנבא לגבי מה שיקרה בעוד שלוש שעות, ומה שיקרה בעוד שלושה ימים... אני עשויה למצוא את עצמי במצב מביך... ולכן עדיף שלא אתייחס לנושא הזה. ואולי לא הייתי צריכה לרחם כל כך על העם הבריטי. בסופו של דבר "עניי עירך קודמים", כלומר, עלינו לרחם קודם כל על עצמנו. ואני נזכרת תמיד בדבריה של אמי ז"ל על "המדינה המסכנה שלנו". אמא יקרה, המצב שלנו רק מתדרדר.

• חדשות קו 73

ומכיוון שאין לנו ממשלה, ואלוהים יודע מתי תהיה, מתעכב ביצוע השינוי של קו 73 שיכלול גם את כפר הנשיא, כי זה מצריך שינוי של סעיף בתקציב. לא תאמינו – אבל את השינוי הזה אף אחד במדינה אינו מוסמך לקבל כל עוד אין ממשלה. אתה הבנת את זה ברוך?

תמר

חג שמחה!

אמנות או נאמנות | איצי ברתנא

התערוכה החדשה (והמצינית) של דודו פלמה, שמוצגת בימים אלה בגלריה של קיבוץ מחניים, עוסקת בשלושה: בפוליטיקה, בקיום האנושי, ובמיתוס השבור של חלום ההתיישבות (הכתבה התפרסמה בעיתון 'הזמן הירוק' תמונת השער הייתה מהתערוכה).

בטקס הפתיחה החגיגי של התערוכה שלו, "אמנות או נאמנות", המוצגת בימים אלה בגלריה של קיבוץ מחניים, נשא דודו פלמה דברים. ודודו כמו דודו, אמר את דבריו ללא כחל וסרק, ובווליום כזה שכולם ישמעו אותו, וישמעו היטב. הממסד מוכן לקבל רק אמנות מגויסת? רק אמנות קונפורמית? רק אמנות מלטפת? אז שיקפצו לו! שיקפוץ לו הממסד ושיקפצו לו כל מי שמתיישרים לפיו. מצדו, שירקעו ברגליים עד מחר בבוקר. אותו זה לא יזיז, אפילו לא שמינית אמה ממקומו ומהדרך שבה הוא רואה את הדברים. פלמה (69), בן לניצולי שואה, עובדה שמשפיעה על היצירה שלו, הוא מחנך ואמן וסופר ומשורר ועיתונאי ועורך ומחזאי ובימאי, ובעיקר, הוא איש מאוד אכפתי שלוקח מאוד ללב. ברוב יצירותיו מתייחס פלמה למה שקורה בחברה הישראלית, למה שקורה לחברה הישראלית, והוא זועק את זה בכל דרך אפשרית, יורה את תפיסת העולם שלו ואת תגובותיו למתרחש בכל הכלים שיש לו, בכל האמצעים שהוא מכיר, רק שהירות שלו הן אמנותיות, הן לא באש חיה.

פלמה נולד באשדות-יעקב מאוחד, ומשנת 1971 הוא חי ויוצר בכפר-הנשיא. את הכותרת הפומבית הראשונה שלו הוא עשה במהלך מלחמת לבנון הראשונה, ב-1982. כאשר גויס בצו 8, הלך להילחם כמו כולם, והגיע עם היחידה שלו (הוא בוגר סיירת אגוז) עד לפאתי ביירות. אבל אחרי ששככה האש והמלחמה הקצרה הפכה לשהות ארוכה, והוא שוב נקרא לשירות, לביטחון שוטף, והבין לאן זה הולך (באותה העת קרא רבה של קריית-שמונה, הרב צפניה דרורי, להקים היאחזות נחל באזור צידון, כדי לחזור למקורות, כי אליהו הנביא היה שם, כדי להעמיק את אחיזתנו בארץ הארזים), הוא החליט שלזה הוא לא נותן את ידו, שמספיק לו, והחליט להפוך לסרבן שירות. הוא נשפט על כך ל-35 ימי מחבוש, יחד עם עוד שניים מחבריו ליחידה. זו לא הייתה אפיזודה חולפת, כי כאשר פרצה האינתיפאדה הראשונה, ב-87', והוא נקרא שוב

לשירות מילואים, הפעם ב"שטחים הכבושים" (ביהודה ושומרון), הוא שוב סירב, ושוב נשפט ל-35 ימי מחבוש. בסה"כ הוא ישב בכלא למעלה ממאה ימים, עד שהניחו לו.

אבל הוא לא הניח להם. הוא היה שותף ב-82' להקמת "יש גבול" (תנועת סרבנית של חיילי מילואים, שכ-160 מהם נכלאו בגין סירובם לשרת בלבנון); הוא השתתף ב-83', לאחר הטבח בסברה ושתילה, בהפגנה של "שלום עכשיו", שבה נרצח אמיל גרינצווייג; הוא היה ב-95' בעצרת שבה נרצח יצחק רבין, ונעצור כאן. זה מספיק.

גם מי שלא מכיר את דודו – מכיר עכשיו קצת יותר את האיש האכפתי הזה, שמוכן לשלם מחיר עבור מה שהוא מאמין בו. ובל תטעו בו, למרות שהוא פייטר (חברתי ומוסרי), הוא איש נעים הליכות ונעים זמירות. תקשיבו לו פעם ותראו שמדובר באינטלקטואל נהדר, שמרצה את דבריו ברכות ובראיטות, כולל את תוכחותיו, שהן תמיד מנומקות ולעולם לא מתלהמות.

בדברים שכתב בפתח התערוכה, אומר דודו שהחברה הישראלית נמצאת כבר שנים על מדרון חלקלק. "המצב הולך ומחמיר כל כך עד שבזמן האחרון עלתה גם דרישה, אלימה כמעט, כלפי אנשי רוח ואמנים, לגלות נאמנות לתרבות כפי שהיא נתפסת בעיני השררה. הצורך הקיומי לומר אמת ולא להרגיש מאוים בגלל אמירתה, יחד עם החשש הגדול לפגיעה בקיום הכלכלי, יוצרים מתח גדול. התערוכה 'אמנות או נאמנות', מבקשת לתאר את המתח הקיומי הזה, ואולי גם לגשר עליו".

התערוכה, מסביר דודו, מתחלקת לשלוש חטיבות: הראשונה היא קבוצה של עבודות שהעלה בקיר הפייסבוק שלו, עבודות שמגיבות באופן ישיר ומיידי, יומיומי כמעט, למתרחש הפוליטי. "חלק מהעבודות בחטיבה הזאת הן מחווה לאמנים גדולים מן העבר, שעברו חוויות דומות בתקופתם, ואני משתיל דימויים מאירועי ההווה לתוך יצירותיהם, כדי ליצור סוג של דיאלוג בין הווה לעבר, שלעיתים היה מפואר ולעיתים מכוער, ממש כמו היום".

העבודות בחטיבה השנייה מתארות את הקיום האנושי הנואש, בסדרה של מצבי צבירה קיומיים. "היכולת שלנו להבין עד כמה הוויית הקיום האנושי דקה ושברירית היא כה מוגבלת, עד שכמעט שאיננו מופתעים מהקלות שבה אנחנו עוברים ממצב של להיות נרדפים לרודפים, מקורבן אולטימטיבי לכובש אדיש לסבלו של הנכבש".

החטיבה השלישית עוסקת בחוויית קיומנו, במבט שמקיף כמעט מאה שנים של התיישבות. "השדה הקונקרטי, המלהיב והפתוח לכל עבר, שרקדו בו חלוצים בין ארץ לשמיים, הפך לשדה מטפורי, כמעט מיתולוגי", הוא אומר. "העבודות בחטיבה הזאת מנסות לאחוז במיתוס השבור והמעיק הזה, ולשחזר אותו באמצעות רסיסי הפרגמנטים המרכיבים אותו.

זהו, כמובן, ניסיון שנועד מראש לכישלון. אבל גם הכישלון הזה הוא חלק ממהותן של האמנות והנאמנות לאמנות".

לחלק מהעבודות מצורפים טקסטים, שיוצרים דיאלוג עם העבודות. "בחלק מהמקרים הטקסטים קדמו לציורים, ובחלקם להפך. בכל מקרה, הציורים אינם מאיירים את הטקסט, והטקסט איננו מתאר את הציורים. הם פשוט נוגעים באותו נושא, אך מכיוון שונה".

את דבריו חותם דודו בהבהרה אירונית: "חלק גדול מהעבודות המוצגות בתערוכה לא קיבלו אישור ממשרד התרבות והנאמנות, ובכך הן מזמינות את הצופים בתערוכה להיות שותפים במחאה נגד הקריאה לנאמנות תרבותית. עם זאת, הן גם חושפות את הצופים לסכנות האורבות למי שיעז לצאת חוצץ נגד ממסד שעוין אמנות ואמנים, שאינם מגלים נאמנות ואינם אסירי תודה למשטר, שיודע להיות נדיב רק כלפי אלה הנאמנים לו".

הכותרת הדיכוטומית של התערוכה – "אמנות או נאמנות" – חוטאת קצת לאמת – אחרי הכול, יש גם גוונים של אפור – אבל היא הכרחית כדי להעביר את המסר שפלמה מבקש להעביר, והמסר, יש לציין, עובר.

התערוכה (שחייבים לראות) ננעלת ב- 01.06.19, בשעה 14.00.
(הכתבה של איצי ברטנא התפרסמה בשבועון "זמן הירוק")

*****

הערה חשובה שלי (דודו פלמה):

נ.ב. התערוכה ממשיכה מהגלריה במחניים לגלריה 'פירמידה' בחיפה. סגן ראש עיריית חיפה (שהוא גם אחראי על תיק התרבות והאמנות בה) הגיע לצפות בתערוכה בעקבות ההמלצה בעיתון 'הארץ' והתקשר אלי לפני שיצאתי לגאורגיה ושאל אם אהיה מוכן להציג את התערוכה בגלריה העירונית. אמרתי שכן, ובתאריך 14 ביוני תהיה פתיחה במעמד נכבדי העיר חיפה בגלריה 'פירמידה'. עוד תבוא הזמנה מסודרת, אך ראו עצמכם מוזמנים. רק בשורות טובות.

'נשים בורחות מבשורה'
עבודה מהתערוכה '
אמנות או נאמנות'

בוריס ג'ונסון עבד במטבח, תאצ'ר הזדעזעה מהחדר: הקיבוץ של מנהיגי אירופה

הפוליטיקאי שהוביל את קמפיין ברקזיט התנדב בו כשהיה בן 20, אשת
הברזל הגיעה אליו בעקבות בתה קרול שגרה בו וגם נשיא צרפת לשעבר
פרנסואה מיטראן שמר פינה חמה בלב למקום שבו עבד בנו בפרדס. סיפורו
של קיבוץ כפר הנשיא, שהפך לביתם לרגע של המיוחסים שבמתנדבים
בישראל

רעידת האדמה הדרמטית שהתרחשה בשבוע החולף באיחוד האירופי עוררה עניין
מיוחד בקיבוץ כפר הנשיא שבגליל העליון. רוב מייסדיו של הקיבוץ עלו לארץ מהממלכה
המאוחדת, שהשבוע הפכה למוקד הרעש עם החלטתה לפרוש מהאיחוד. בוריס ג'ונסון,
ממובילי המחנה שתמך בעזיבה, התנדב בקיבוץ בשנות ה-80. המשפחה שאימצה
אותו בתקופה היא הופתעה לראות כיצד הצעיר זהוב השיער שהתרוצץ בין מכונת
שטיפת הכלים בחדר האוכל למכבסה של הקיבוץ, הפך בתוך 32 שנים למנהיג המהלך
ההיסטורי שמטלטל את אירופה.

העבודה במכבסה לא התאימה לו, אבל הוא צבר קצת ניסיון בניקוי כביסה מלוכלכת, "אז הוא ידע מה לעשות עם זה עכשיו", צחק אלק קולינס מקיבוץ כפר הנשיא, שהתנדב יחד עם רעייתו לאמץ למשפחתם את ג'ונסון ואת אחותו רייצ'ל בעת שהותם במקום. "אני זוכר שהיו לו יותר שערות מאשר היום. הוא היה מאוד מצחיק וסימפטי, כבר אז "הוא היה ליצן באופי - הרבה יותר מאחותו רייצ'ל, שהייתה יותר רצינית

האחים ג'ונסון הגיעו כמתנדבים לקיבוץ כפר הנשיא בקיץ 1984. בוריס היה אז רק בן 20 והוא הגיע לקיבוץ במהלך חופשת הקיץ הראשונה שלו מלימודיו באוניברסיטת אוקספורד. במהלך השנים שעברו מאז סיפרה רייצ'ל ג'ונסון בנוסטלגיה לעיתונות הבריטית על החוויות הבלתי נשכחות מהקיבוץ שנמצא הרחק מלונדון הקרה ושוקקת החיים. "הגעתי לקיבוץ בחום הלוהט של יולי. 'בריזה חמה נשבה', כתבתי באותה תקופה ביומני. כתבתי גם 'ריח של פריחה וצואת פרות'", סיפרה ג'ונסון לעיתון "דיילי מייל" הבריטי

:

רעידת האדמה הדרמטית שהתרחשה בשבוע החולף באיחוד האירופי עוררה עניין מיוחד בקיבוץ כפר הנשיא שבגליל העליון. רוב מייסדיו של הקיבוץ עלו לארץ מהממלכה המאוחדת, שהשבוע הפכה למוקד הרעש עם החלטתה לפרוש מהאיחוד. בוריס ג'ונסון, ממובילי המחנה שתמך בעזיבה, התנדב בקיבוץ בשנות ה-80. המשפחה שאימצה אותו בתקופה ההיא הופתעה לראות כיצד הצעיר זהוב השיער שהתרוצץ בין מכונת שטיפת הכלים בחדר האוכל למכבסה של הקיבוץ, הפך בתוך 32 שנים למנהיג המהלך ההיסטורי שמטלטל את אירופה

העבודה במכבסה לא התאימה לו, אבל הוא צבר קצת ניסיון בניקוי כביסה מלוכלכת, "אז הוא ידע מה לעשות עם זה עכשיו", צחק אלק קולינס מקיבוץ כפר הנשיא, שהתנדב יחד עם רעייתו לאמץ למשפחתם את ג'ונסון ואת אחותו רייצ'ל בעת שהותם במקום. "אני זוכר שהיו לו יותר שערות מאשר היום. הוא היה מאוד מצחיק וסימפטי, כבר אז "הוא היה ליצן באופי - הרבה יותר מאחותו רייצ'ל, שהייתה יותר רצינית

האחים ג'ונסון הגיעו כמתנדבים לקיבוץ כפר הנשיא בקיץ 1984. בוריס היה אז רק בן 20 והוא הגיע לקיבוץ במהלך חופשת הקיץ הראשונה שלו מלימודיו באוניברסיטת אוקספורד. במהלך השנים שעברו מאז סיפרה רייצ'ל ג'ונסון בנוסטלגיה לעיתונות הבריטית על החוויות הבלתי נשכחות מהקיבוץ שנמצא הרחק מלונדון הקרה ושוקקת החיים. "הגעתי לקיבוץ בחום הלוהט של יולי. 'בריזה חמה נשבה', כתבתי באותה תקופה ביומני. כתבתי גם 'ריח של פריחה וצואת פרות'", סיפרה ג'ונסון לעיתון "דיילי מייל" הבריטי

מיד אחרי שהגענו (לקיבוץ - ע"ח), שובצנו לעבודה. אני נשלחתי למשימות סניטציה. בוריס נשלח לעבוד במטבח ששירת את 600 חברי ומתנדבי קיבוץ כפר הנשיא, שסעדו ביחד שלוש ארוחות ביום. יוגורט, חומוס, ביצים, ותפוחי אדמה. זה כל מה שאני זוכרת שאכלתי בכל ארוחה", שחזרה.

בספר הביוגרפי "עלייתו של בוריס ג'ונסון", שאותו כתב הפרשן הפוליטי והביוגרף הבריטי אנדרו ג'ימסון, התייחסה גם אלגרה ג'ונסון, מי שמאחר יותר הפכה לאשתו הראשונה, לתקופה שבה הצעיר האנגלי נאלץ לעזוב את החיים הנוחים לטובת עבודה מפרכת בקיבוץ. "הוא ישן בחדר מהביל ורותח, הוענש בגלל השיער הבלונדיני שלו", סיפרה ג'ונסון על הימים שבהם המתינה בלונדון לחזרתו מישראל של בן זוגה, שאותו הכירה במהלך לימודיהם באוניברסיטת אוקספורד.

(צילום: GettyImages: ג'ונסון)

בביוגרפיה מסופר כי האחים ג'ונסון הגיעו לכפר הנשיא באמצעות קשריה של אמם החורגת ג'ני, שהייתה גם אמו החורגת של סר טדי זיף, שהיה מנכ"ל הרשת הענקית "מרקס אנד ספנסר". "לאשתו של טדי זיף קראו לואי, ואנחנו היינו חברים מאוד טובים שלהם. הם גם תרמו לקיבוץ הרבה כסף, שבעזרתו בנינו למשל את חדר האוכל שלנו", סיפר קולינס. "לדעתי טדי היה זה שהציע לרייצ'ל ובוריס להגיע לכאן. למתנדבים תמיד יש הורים מאמצים מהקיבוץ ואנחנו הסכמנו לקבל אותם בשמחה

רייצ'ל השלימה את כל מכסת הזמן שהוצעה למתנדבים שהגיעו לקיבוץ בעונות הקיץ, אבל אחיה הגדול בוריס החליט לסיים את "העונש על היותו בלונדיני" לאחר עשרה ימים בלבד. "הוא ברח אחרי עשרה ימים. הוא אמר לי שעל אף שנחמד לו כאן, לא טוב לו להיות במקום אחד. הוא רצה להסתובב ולראות את כל ארץ ישראל", נזכר קולינס ביום שבו ג'ונסון בישר לו על החלטתו לעזוב את הקיבוץ. "הוא היה אדם מאוד סקרן, כל הזמן התעניין בדברים ורצה לדעת הכול. גם כאן, הוא רצה ללמוד ולהכיר יותר את "ישראל ולכן הוא עזב את הקיבוץ. לאחר שעזב הוא באמת הסתובב בכל הארץ

נוסף על האחים ג'ונסון, ב-1979 ביקרה בכפר הנשיא אישיות בריטית בכירה אף יותר מרגרט תאצ'ר, ראשת ממשלת בריטניה לשעבר. היא הגיעה לישראל זמן קצר לפני שהתמנתה לתפקיד, בעקבות בתה קרול שבאה להתנדב בקיבוץ בשנת 1978. ותיקי הקיבוץ סיפרו כי בתקופה שבה הגיעה קרול שוכנו המתנדבים "בצריפים למטה, בכוך של הקיבוץ". כשקרול שהתה בקיבוץ, אמה, "אשת הברזל", הייתה מנהיגת מפלגת השמרנים, וכבר סומנה כמועמדת המובילה לראשות ממשלת בריטניה.

למרות לוח הזמנים הצפוף שלה, מצאה מרגרט תאצ'ר הקפיטליסטית פנאי לביקור בקיבוץ, שהשקפת עולמם הסוציאליסטית של חבריו מנוגדת לחלוטין לעמדותיה. הביקור נעשה במסגרת סיור למידה שערכה במזרח התיכון, כהכנה לקראת כניסתה לתפקיד. בסך הכול שהתה תאצ'ר בישראל שלושה ימים, ולכפר הנשיא היא הגיעה בעיקר כדי לראות את החדר שבו חיה בתה כמתנדבת.

מאוד קשה להיות ראש ממשלה באנגליה בלי להיות בקיבוץ כפר הנשיא", אמר "בחיוך קולין פרימוס, שהיה מרכז המשק בשלהי שנות ה-70, בשיחה עם וואלה יום לפני שתאצ'ר הגיעה אלינו עם שתי הלימוזינות, החלטתי ללכת " NEWS. לראות את החדר שבו בתה השתכנה. כמו שחששתי, גיליתי שהיא קיבלה את החדר הכי עלוב במגורי המתנדבים. היה בו ריח של תחב, הוא היה חשוך והצבע התקלף מהקירות. כבר לפני הביקור החלטתי שמה שלא יהיה - אני לא אקח "אותה לשם. לא רציתי שיהיה משבר ביחסים הדיפלומטיים בין ישראל לאנגליה.

למחרת תאצ'ר הגיעה לכאן עם שתי לימוזינות מתל אביב, והדבר הראשון שהיא אמרה לעוזר שלה היה 'אני חייבת לראות את החדר של קרול'. בהתחלה היא פגשה את החברים בחדר האוכל וקיבלה אוכל רגיל, כמו כולם", שחזר. "אחר כך היא באה לשוחח עם חברי הקיבוץ במועדון. החבר'ה, שהיו די סוציאליסטים, ניסו להקשות עליה בשאלות, אבל הייתה לה תשובה מושלמת לכל שאלה. כל התשובות היו לפי הספר, מאוד מאכזבות. היא הייתה אישה מאוד קשה, מאוד "קורקטית, הכול שחור או לבן, בלי ניואנסים של אפור.

כך, סיפר פרימוס, חלפו להן השעות, ובקיבוץ חשבו שהצליחו למנוע מ"אשת הברזל" לראות את החדר ב"כוך של הקיבוץ", שבו השתכנה בתה כמה חודשים קודם לכן. "היא הייתה צריכה לצאת בשעה חמש, וממש זמן קצר לפני כן, ברבע לחמש, היא קמה ואמרה לעוזר שלה: 'בוא נלך לחדר של קרול'. הוא אמר לה שאי אפשר כי הם יאחרו לפגישות נוספות שנקבעו מראש, אבל היא חתכה אותו ואמרה בנחרצות: 'קולין, אני לא עוזבת את קיבוץ כפר הנשיא בלי לראות את החדר של קרול'", תיאר פרימוס. "אז בלית ברירה, לקחתי אותה לחדר והסתכלתי על פרצופה כשנכנסנו אליו. היא לא הסגירה את רגשותיה, אבל הרגשתי שהיא הייתה בהלם. כשהיא יצאה מהקיבוץ היא בקושי אמרה שלום, וחזרה לתל אביב". מאז, סיכם בהומור, מלווה אותו תחושת אשמה, משום שלדעתו קלקל את היחסים בין ישראל לבריטניה.

הילך קסם על המתנדבים. קיבוץ כפר

אולי שם הקיבוץ מעורר הכבוד הוא שהילך קסם על המתנדבים שהגיעו אליו, ואולי זהו מוצאם של מייסדיו. כך או כך, האחים ג'ונסון וקרול תאצ'ר לא היו הצעירים המוכרים היחידים שהגיעו לכפר הנשיא מאירופה בשנת ה-70 וה-80. בשנת 1970 הגיע לקיבוץ מתנדב צרפתי צעיר ואנונימי בשם כריסטיאן מיטראן. 11 שנים אחר כך, הפך אביו פרנסואה לנשיא צרפת. הוא ואשתו שמרו לאורך שנים על קשר עם משפחת גולן, המשפחה שאימצה את בנם בעת שהותו בקיבוץ.

כריסטיאן בא בתור מתנדב לחודש ימים והרגיש פה כמו בבית. הוא עבד בפרדס והיה "חוזר כל יום עם המון שריטות על הידיים, אבל הוא כל כך אהב את זה שהוא ביקש להישאר עוד", אמרה בחיבה רותי גולן. "אבל אמא שלו, דניאל, כל הזמן צלצלה מצרפת ולחצה עליו. היא הייתה שואלת: 'נו, מתי אתה חוזר? אני מתגעגעת'. אחר כך גם היא 'הגיעה לכאן ונעשינו ידידות טובות

עם סיום ההתנדבות, במשך שנים נשמר הקשר בין שתי המשפחות. כשפרנסואה מיטראן נבחר לתפקיד נשיא צרפת ניצלה דניאל אשתו את הביקורים הממלכתיים שלו בישראל, כדי לבקר את ידידתה בקיבוץ - הפעם כשפמליית מאבטחים ליוותה אותה עד לגליל העליון. "פעם אחת היא באה עם בנה וכלתה לחגוג איתנו יום הולדת לחבר שלנו.

היא הביאה איתה שמפניה ולא היו לי כוסות לשמפניה, כי מי שותה שמפניה בקיבוץ? אז נתתי להם כוסות רגילות והרגשתי נורא שכך אני מארחת את אשת הנשיא", סיפרה גולן.

היא אמרה לי שנמאס לה "לארח אצלה כל הזמן אנשים חשובים ושועי עולם, ושהיא מתגעגעת לחזור ולחיות שוב ככה, בפשטות. היא הייתה אישה נהדרת ורגישה", אמרה. לדברי גולן, גם הנשיא מיטראן הגיע לבקר את משפחתה בקיבוץ פעם אחת בזמן כהונתו. "היו כאן המון מאבטחים, אבל כשהוא נכנס להתארח אצלנו המאבטחים חיכו לו

מחוץ לבית. נשארנו כל השנים בקשר. גם כשאנחנו היינו בפריז, היינו מבקרים אותם ובתקופה שפרנסוואה כיהן כנשיא צרפת, התארחנו אצלם פעם אחת בארמון האליזה", אמרה.

ד"ר גיורא גודמן, מרצה להיסטוריה במכללת כנרת המתגורר בעצמו בקיבוץ כפר הנשיא ומתמחה בהיסטוריה בריטית מודרנית, הסביר כי ייבוא המתנדבים לתנועה הקיבוצית שנמשך ארבעה עשורים, יצר רווח חברתי ותדמיתי חשוב לישראל. "משנות ה-60 ועד שהמפעל הזה הסתיים בשנות התשעים שהו בארץ כ-350 אלף מתנדבים מ-35 מדינות שונות, בעיקר מצפון אמריקה, מערב ומרכז אירופה, אוסטרליה, ניו זילנד ודרום אפריקה", אמר.

שיא ההתנדבות היה לדבריו בשנות ה-70, כשבכל שנה הגיעו לקיבוצים ברחבי הארץ 12 אלף מתנדבים. "ישראל ממשיכה עד היום לקצור את הפירות מהתופעה החברתית יוצאת הדופן הזאת, מכיוון שרבים מאלה שהתנדבו בקיבוצים בצעירותם נמצאים כיום בעמדות בכירות בפוליטיקה ובכלכלה בעולם המערבי, והחוויות הללו מקרינות על היחס שלהם לישראל. ברבות השנים, החוויה הזאת הפכה להיות בעיקר לגורם של הזדהות ותמיכה בישראל", הסביר.

גודמן אף נתן דוגמה לתופעה: "ראינו את זה יפה אצל בוריס ג'ונסון. כשעיתונאי בתחנת רדיו לונדונית הקשה בשאלות בריאיון שקיים עמו באוגוסט 2014, אחרי שהוא תקף את ישראל על התנהלותה במבצע "צוק איתן", הוא ענה "אני ציוני נלהב, אני תומך בישראל. אני מאמין בקיומה. הייתי בקיבוץ למען השם. להיות בקיבוץ הפך לסמל".

חוגגים שבועות יחד

כפר הנשיא 2019

נפגשים בשבת 8.6.19 באמפי

17:30 תהלוכה חקלאית

18:00 התכנסות באמפי לטקס שבועות

ממשיכים בארוחת משפחות מלוא הטנא

ובר קפה ועוגות.

בתכנית: בירה ונשירה, מפעיל עם חיות,

פעילות מגבשת לילדים ונוער, עמדת צילום

מגנטים עם אביזרים באווירה של פעם

והרבה כיף!

נשמח לראותכם,

צוות שבועות

משולחן העורכת

כל אדם הוא חידוש שעדיין לא בא לעולם / מרטין בובר

עם כל אדם ואדם בא חידוש לעולם,
משהו ראשון ויחיד שעוד לא היה כמותו.

לפי תורת החסידות חייב כל אדם מישראל לידע ולכוון בדעתו שהוא יחיד בעולם בבחינתו, ועדיין לא היה בעולם כדומה לו. שאילו כבר היה כמותו בזה העולם שוב לא היה צורך בו שיבוא הוא לעולם.

כל אדם בריאה חדשה הוא ועליו לתקן את מידתו בזה העולם. ובאמת, לפי שאין בני האדם נוהגים כן הם מעכבים את ביאת הגואל.

הדבר שהוא יחיד ומיוחד בכל אדם ואין כמותו בשום אדם אחר, אותו חייב האדם לפתח ולהביאו לכלל מעשה, ולא שיחזור על מה שכבר עשאו אדם אחר, ואפילו גדול שבגדולים.
רבי שמחה בונם מפשיסחה אמר פעם בימי זקנותו, שעה שכבר היה סגי נהור [עיוור]: "לא הייתי רוצה להתחלף עם אברהם אבינו. שהרי מה יתרון לה' יתברך, שאברהם אבינו יהא כמותו של בונם הסומא ובונם הסומא יהא כמותו של אברהם אבינו?"

ועוד מובהקים מאלה הדברים שאמר באותו עניין רבי זוסיא מהאניפולי, סמוך לפטירתו: "בעולם הבא לא ישאלוני: 'למה לא היית משה רבינו?' אלא ישאלוני: 'למה לא היית זוסיא'?"

חג שמחה!

דוד אלמן

פינת היזואולוגיה

Visualogy corner (David Ellman)

השריפה
פורצת בכל
עוזה!!

הכבאיות
נלחמות
באש

האש מנסה
בכוחותיה
האחרונים

לעומת העבודה של יוסי מלינה

האש נכנעת ללא תנאי,

אבל הנשק הסודי באמת:

When all fails, put the kettle on!